Shinji Ishii - Marko Balen

Shinji Ishii: PAPAGAJEVA MESNICA / S japanskog preveo Marko Balen

Papagajeva mesnica nalazila se na prašnjavoj cesti na kraju grada. S betonske prizemnice visio je zahrđali željezni znak. Izdaleka se doimala poput autobusne stanice ili skladišta punog praznih boca, tako nešto. Ali kad biste se polako približili, nema toga tko gromki glas koji je punio radnju ne bi pripisao njezinu vlasniku.

“Govedinu ste rekli? Od goveda imam ovo. Muuuuuu! Ih, što ne zvuči dobro? Da vam pravo kažem, i ovo je meso dobro mukalo! Muuuuuu! Muuuuuu!“

To je bila jedina mesnica u gradu i bila je otvorena od jutra do mraka. Pred vratima su čest prizor bile žene s košarama. Na putu u školu uvijek smo mogli čuti mesarovo glasanje (tim smo putem išli i u osnovnu i srednju školu). Svaki put kad bismo u prolazu bacili pogled na njega, bucmasti bi se mesar oglasio, crvenih očiju i podbuhlih obraza. Žene u mesnici namignule bi jedna drugoj i smiješile se. Još više od prodaje mesa, barem je to tako izgledalo u očima nas djece, mesar je bio posvećeniji oponašanju domaćih životinja.

Njegove su izvedbe bile doista sjajne. Da je kojim slučajem neki stranac prošao onuda, vjerojatno bi stekao dojam da se radi o staji u sklopu neke velike farme. Krave, svinje, ovce, kokoši... U rijetkom slučaju kad bi kroz ulaz dopiralo rzanje, kućanicama u prolazu smjesta bi bilo jasno da je u mesnicu došla svježa konjetina. Mesar bi si na ruke nataknuo prazne limenke i drvene kutijice i oponašao topot kopita. Zahvalio bi im na potpori i protresao limenku u kojoj je zveckao sitniš.

Na povratku iz škole, ako nije bilo mušterija, mesar bi nas uvodio u tajne svog zanata. “Vidite, krave za mlijeko i krave za meso različito muču“, počeo bi mesar, povlačeći si kožu na vratu. “Može se reći da krave za mlijeko zvuče kao kad istiskujete zrak iz kožne torbe. Imaju nježnu boju glasa. S druge strane, krave za meso imaju tvrde naslage sala, evo, baš tu. Zato je njihovo mukanje malko višeg tona. Zvuče nekako usamljeno, kao lovački rog.“

eISSN 1847-7755; doi: 10.15291/sic/2.2.lt.3

Mesar je nekoć radio u cirkusu. Mogao je na licu mjesta oponašati bilo kakav glas, bilo kakav zvuk koji postoji na svijetu, zato su ga i prozvali Čovjek Papagaj (ja se tada još nisam ni rodio). Zvuk motora zrakoplova, siktanje čegrtuše, filmske citate slavnih glumica, približavanje valova obali... Publika bi zatvorila oči i nepomično slušala zadivljujuće zvukove koji su dopirali iz njegova grla.

Papagajev novi život navodno je počeo kada je jednog uginulog konja iz cirkusa prevezao na gradsku tržnicu. Vlasnik mesnice kupio je konja, a za to se vrijeme Papagaj na prvi pogled zaljubio u njegovu kćer. Odlučio je postati mesar pa je pod budnim okom vlasnika mesnice provodio vrijeme, učeći kako trančirati stoku i prepoznati kvalitetno meso. Prošlo je dobrih dvadeset godina prije nego što je otvorio mesnicu u našem gradu. Njegova se supruga rijetko ukazivala na ulazu u radnju. Kosa joj je bila kuštrava, a koža bljedunjava, zbog čega nam je bilo teško povjerovati da se baš u nju zaljubio na prvi pogled, makar to bilo i prije trideset godina. Ali mesar je uvijek zračio vedrinom i nakon što je otvorio mesnicu, sa suprugom je dobio i sina. Ime mu je bilo Ra. Išao je u istu srednju školu kao i mi, mada je morao biti barem pet godina stariji od nas. Bio je pravi gorostas; izgledao je kao bik koji se propeo na stražnje noge. Za razliku od oca koji je proizvodio zvukove kakve je god htio, činilo se da Ra zna samo jednu riječ. Za vrijeme nastave, na povratku iz škole, čak i kad bi ga netko dozvao u gradu, on bi samo razjapio usta i viknuo: “Ra!”

Mesar vješt u oponašanju životinja, supruga hladna kao santa leda i gorostasni jedinac nesposoban izustiti išta osim Ra! Premda je Papagajeva obitelj bila vrlo neobična, svima je u gradu bilo jasno da kod njih vlada idila. Često smo pozivali Raa da se igra s nama pa smo se tako znali hrvati na livadi uz potok. Naravno, nitko ga nije mogao pobijediti. Čak i kad bi dvojica ili trojica nasrnuli na njega, bilo ga je nemoguće srušiti. Laganim pokretom ruke otresao bi sve koji su mu visili oko struka ili vrata i, dok mu je ljetno sunce udaralo u leđa, izbacio svoja široka prsa i radosno urliknuo: “Ra!”

Hrvanje s Raom bilo je zabavno, ali pažnju nam je još više od toga zaokupljalo mesarenje, drugim riječima, komadanje kravâ i svinjâ koje se subotom poslijepodne odvijalo na farmi. S torbom od brušene kože na ramenu, Papagaj bi se uputio prema svojem starom kamionetu. Ra je sjedio na suvozačevu sjedalu, dok bi otraga dvojica-trojica sretnika, među kojima i ja, sjedili grleći koljena. Naravno, majka mi je zabranila da idem gledati mesarenje. Tata ništa nije rekao. Djed mi je samo tiho poručio da se čuvam i da ne prelazim ogradu.

Prelazeći prstom preko ograđene livade, glavni je farmer samo uzvikivao ova ili ona ili ta tamo iza. Pjegavi bi farmer životinji stavio vreću preko glave i uže oko vrata te ih odveo prema klaonici. Papagaj bi iz kožne torbe izvukao nož (veličina i oblik oštrice uvijek su bili drugačiji) i nekoliko puta – shakin, shakin – njime hitro prešao po točilu. Životinje bi se tiskale u uskoj klaonici i zavijale. Mesar bi prišao životinji; nož mu se klatio u ruci. Sagnuo bi se, prislonio joj usta na uho i šapnuo: "Tvoja smrt nije uzaludna, čuješ?" Glas mu je bio pun topline, poput nježnog cjelova. "Završit ćeš u mom želucu i u želucima svih ljudi iz sela. Bit ćeš vrlo hranjiva za nas. Zahvaljujući tebi, svi ćemo moći živjeti malo duže. Od srca ti hvala."

U grlo životinje, sada mirne, bez imalo je oklijevanja zario nož. Glavni je farmer u korito hvatao krv koja je liptala. Ra je objema rukama pritiskao tijelo životinje, polegnuto na komadu najlona. Ispred klaonice iz sveg su glasa lajali psi, ali Papagaj i sin, zajedno s farmerima, pažljivo su pokupili čak i najmanje komade mesa. Psima nije ostao ni zalogaj. Krv s najlona do zadnje je kapljice obrisana ustajalim kruhom koji je sa sobom ponio Ra. Kad smo završili s poslom, Ra ga je razlomio i podijelio. Na povratku smo opet zauzeli svoja mjesta u kamionetu i u grobnoj tišini jeli kruh. Čak se i danas moj jezik jasno sjeća tog okusa. Crveno-crni kruh bio je slan i mastan, kao da žvačemo vlastite prste.

Na samom kraju ljetnih praznika brkati javni bilježnik upao je u Papagajevu mesnicu i počeo se derati: "Vezao sam ti sina za hrast u svom dvorištu! Kakav bezobraznik! Dobit će takve batine da više neće moći stati na noge!" No mi, kao i svi u gradu, znali smo da ga je zapravo njegova kći zavela. Ra nije bio tip koji bi se nekome nepozvan uvukao u krevet. Za početak, bio je tolika kukavica da bi briznuo u plač svaki put kad bismo ga ostavili samog na igralištu. Kći javnog bilježnika doživjela je potres mozga i, još uvijek gola, odvedena je u bolnicu u susjedni grad. Prema riječima njihove sluškinje, na zidu kraj njezina kreveta nalazila se rupa koja je izgledala kao da ju je netko napravio čekićem. Ispostavilo se da se zabranjena igra, kako ga je djevojka šaljivo naučila, ipak ne razlikuje pretjerano od hrvanja. Jedini je problem bio to što je krevet, slomljen pod Raovim nogama, u usporedbi s livadom kraj potoka bio jednostavno preuzak za bilo kakvo natezanje. Papagaj se počeo skrušeno ispričavati i javni je bilježnik, gladeći si brk, odrezao cifru. Iznos je bio dovoljno velik ne samo za krevet i zid, već i za cijelu kuću, ali kako bi vratio sina živog i zdravog, ili možda samo zato što je iskreno suosjećao s djevojčinom boli, Papagaj je bez pogovora

ispisao ček. Lica nabubrenog poput bundeve, ali hitrog koraka, Ra se vratio u mesnicu. Otac ga je bez riječi dočekao na ulazu, malo se uspravio i potapšao sina po ramenima koja su se izdizala nad njim poput klisure. Posramljeni je sin samo promrmljao: “Ra.”

Jedni su smatrali da je za mesarovu smrt te zime kriva bolesna jetra koja ga je godinama mučila. Oštra ga je zima lišila ono malo preostale snage, govorili su drugi. Kakva god da je istina, nije bilo sumnje da je ostao marljiv do dana kad se srušio. Već svjestan svoje bolesti, radio je koliko je mogao, vjerojatno zato da otplati dug. Hrabri vlasnik mesnice pogriješio je u dvije stvari. Prvo, posljednji mu je sat otkucao mnogo ranije nego što je očekivao. Drugo, nekoliko je dana zaredom pretjerao na hladnoći, što je samo ubrzalo smrt. Slijedi priča koju je gradski liječnik ispričao u gostionici da si olakša dušu.

Lica blijedog kao smrt, vlasnik mesnice iz postelje je naizmjence promatrao sad suprugu sad sina. Nijemo otvarajući usta (tada više nije mogao govoriti), obraćao im se oboma. Žao mi je, jako mi je žao, činilo se da želi reći. Izraz lica njegove supruge nije se promijenio, ali toliko je snažno grizla usnice da su skoro prokrvarile. Sin baš i nije shvaćao što se zbiva. Samo je prstima prelazio preko bijelog okvira kreveta.

Mesarovo se tijelo najednom izvinulo poput mosta. Liječnik je brzo pripremio injekciju. U tom je času Ra nježno prislonio usta na uho svojeg oca, čije su se oči izvrnule u dupljama. Nevješto je počeo s oponašanjem.

“Tvoja smrt nije uzaludna, čuješ?”

Oca su prošle srsi.

“Mi ćemo nastaviti živjeti. Tvoja smrt nije uzaludna, čuješ?”

Ra je neprestano šaptao jedno te isto. Počeo je zvučati kao svoj otac. U isto vrijeme, disanje usnulog oca usporilo se i smirilo. Kao mesarev sin, Ra je još od malih nogu slušao te riječi. Svim srcem i blagim glasom, dok mu otac nije prestao disati, nastavio je šaptati.

Poslije očeve smrti, Rau je trebalo manje od godine dana da otplati dug. Danju je radio u mesnici, a noću na ribljoj tržnici na poslovima održavanja, ali tijelo mu nije znalo za umor. Sa zimom je rastao i trbuh kćeri javnog bilježnika. Moja se obitelj potkraj te godine preselila u grad daleko na istoku. Do tog sam časa svim zbivanjima osobno svjedočio. U prijateljevu je pismu pisalo da je

njihovo dijete bilo mrtvorođeno. Ipak, sljedeće je godine kći javnog bilježnika opet ostala trudna. Drugo se dijete rodilo zdravo urlajući i javni je bilježnik nevoljko dopustio paru da se oženi.

Papagajeva mesnica vjerojatno još i dan-danas stoji na kraju tog istog grada. Raova stara majka, kao i uvijek, začahurena je negdje otraga u radnji, a njegova mlada supruga, sva preplanula, plješće i glasno doziva mušterije.

Ispred trgovine mladi otac Ra umjesto nje provodi vrijeme s novorođenčetom.

“Ra! Ra! Ra!”

Njegov duboki glas idealan je za umirivanje djeteta. Na širokim se dlanovima sićušno tijelo migolji i vrti. Raov je otac preminuo, ali dijete mu, poput svježeg komada životinjskog mesa, sjaji okupano sunčevim zrakama. Novorođenče svako malo pogleda svog oca Raa i nesigurno ga pokuša oponašati. Bez sumnje, s vremenom će čuti još zvukova, mnogo njih, i ta će ih ustašca početi oponašati.

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License